

01

Les noves infraestructures de la democràcia

La revolució digital ha posat a les nostres mans una nova caixa d'eines per a la gestió de la informació i les comunicacions. Aquesta nova caixa d'eines, però, té un potencial tan extraordinari que ja avui està transformant —i no només reformant— moltes tasques i activitats que les persones fem, especialment les que suposen la interacció de diversos actors. Com la presa de decisions col·lectives.

Aquest enorme potencial transformador ve de dues característiques d'aquestes noves eines. Per una banda, **fan que allò amb què treballem per a la presa de decisions tingui un cost molt menor que sense aquestes eines.**

Així, l'accés a la informació i la possibilitat de generar debat al seu voltant s'han tornat dramàticament menys costosos que quan havíem de coincidir en el temps i en l'espai, així com distribuir la informació en suports físics, com ara el paper. Per altra banda, perquè les eines mateixes tenen un cost també dramàticament inferior a les seves contraparts del món analògic: **tota la infraestructura física necessària per informar-se, prendre decisions i avaluar-les és ara a l'abast de qualsevol persona gràcies a la virtualització.**

Podem afirmar, sense exagerar massa, que s'han democratitzat les eines de la democràcia. La diagnosi de les necessitats d'una comunitat pot ser avui molt més plural a través de les petites però nombroses contribucions personals dels seus membres, més enllà de les que puguin fer els seus portaveus i representants. La identificació i ponderació de les possibles alternatives per cobrir una necessitat pot ser avui molt més rica a través de la concurrència en la deliberació de més actors, millor informats i amb les seves raons més ben fonamentades. L'avaluació fi-

nal de l'impacte, eficàcia i eficiència de les decisions preses pot ser avui molt més transparent i acurada gràcies a la facilitat per publicar tant els protocols seguits com les dades dels indicadors per a fer-ne les diferents valoracions.

Aquesta nova caixa d'eines segueix necessitant la facilitació de les institucions. Més que mai.

- Les institucions han d'aportar el context que ens permeti comprendre millor les necessitats i solucions en relació amb els diferents actors implicats, i en conseqüència, a triar millor les eines que s'han d'utilitzar per a la presa de decisions.
- Les institucions han de facilitar la creació d'espais de deliberació, tant físics com virtuals —o millor encara, híbrids— que permetin una deliberació informada i de consens.
- Les institucions han de contribuir a fomentar la presa de decisions col·lectives, allà on sigui més adient que passin —de forma centralitzada o distribuïda—, en els millors espais i amb el context adequat. I han de fer-

Ismael Peña-López

és professor de Polítiques Públiques per al Desenvolupament als estudis de Dret i Ciència Política de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Treballa sobre l'impacte de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en el desenvolupament.

És doctor en Societat de la Informació i del Coneixement, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (Economia), màster en Ecoauditories i Planificació Empresarial del Medi Ambient i postgrau en Gestió del Coneixement.

ho aportant-hi els recursos necessaris i que sovint només són al seu abast: dades i informació, coneixement i capital humà, infraestructures, recursos materials i financers.

D'entre totes les eines d'aquesta nova caixa, cal destacar especialment **el programari lliure i les dades obertes, ja que tots dos faciliten tres conceptes cabdals en una presa de decisions, que cada cop serà més globalitzada i interdependent.**

- En primer lloc, afavoreixen l'escalabilitat. Permeten adaptar la mida de les eines a la mida del projecte i abocar-hi els recursos a poc a poc, sense patir cap limitació en el creixement.
- En segon lloc, afavoreixen la replicabilitat. Permeten repetir les experiències d'èxit en una altra banda, aprofitant els coneixements i infraestructures de manera que s'optimitzin les inversions.
- Per últim, afavoreixen la interoperabilitat. Permeten aplicar els recursos i els actors allà on fan falta, sense haver-los de duplicar, treballant horitzontalment i de forma distribuïda però per a un mateix fi global.

Les caixes d'eines, però, no apareixen del no-res. Que n'hi hagi, que circulin o que siguin accessibles i fàcilment reutilitzables serà un dels papers fo-

namentals —com ho ha estat des que tenim democràcies modernes— de les institucions. Així, les institucions han contribuït a la creació i el manteniment de tot un ecosistema d'infraestructures per a la democràcia compost per governs, administracions, parlaments, partits polítics, sindicats o associacions. De la mateixa manera, les institucions, en benefici dels ciutadans i en el seu propi, faran bé d'invertir en les noves infraestructures de la democràcia: el programari lliure i les dades obertes. Una nova caixa d'eines per a una nova democràcia. Un nou ecosistema que, més enllà del compliment de les lleis, ha de comportar una nova manera de fer ajustada al nou paradigma de la societat de la informació: el govern obert.